

LUO LIPPUJEN!

N:o 21—22 Marraskuun 30 p:nä 1937 Smk. 3:—

SUOMEN TIVOLI

Yleissuomalainen tivoliliike

TOIMII NELJÄLLÄ OSASTOLLA
KAIKKIALLA MAASSAMME

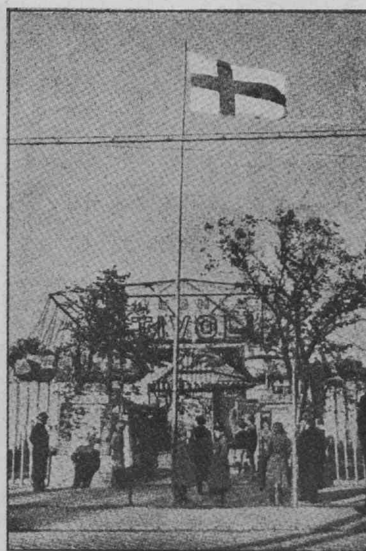
Järjestää tivoleita yhteistoiminnassa

maatalousnäyttelyiden

y. m. juhlien juhlatoimikuntien kanssa

SUOMEN TIVOLI järjesti v. 1937
m. m. **Loimaan, Lauttakylän** ja
Hauhon maatalousnäyttelyiden
tivolit

Konttori: **K E R A V A** Puhelin 113

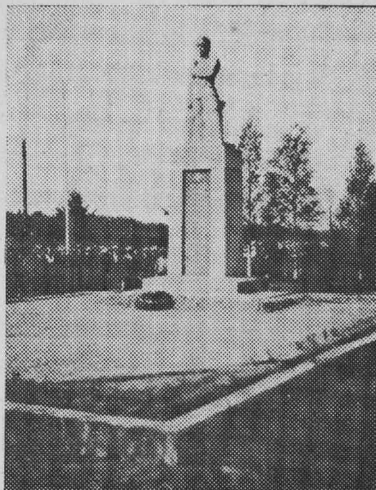
Tivolin tunnettu porttirakennelma

Luo lippujen!

N:o 21—22. Vastaava toimittaja: VILJO LIUS 30. 11. 1937

SUOMEN VAPAUDELLE

(V. A. Koskenniemen runosta)

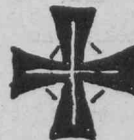

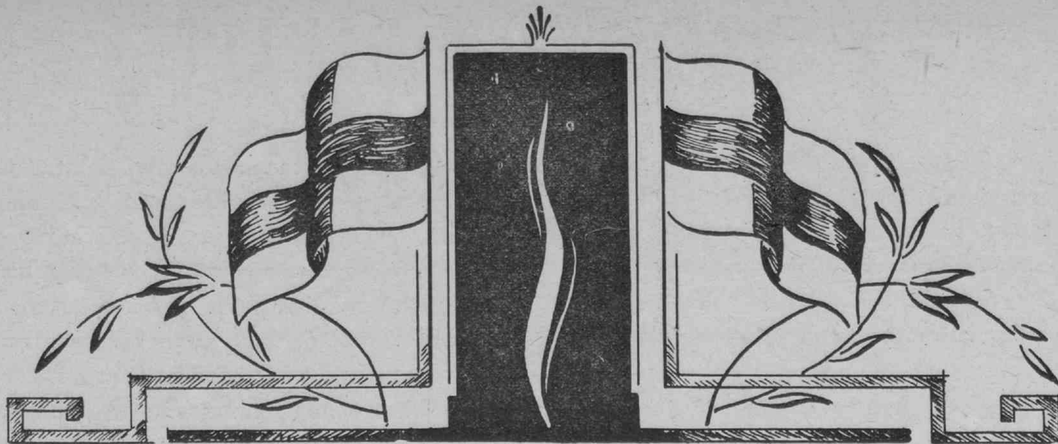
Vaikene, arkinen askar, ja vaikene, toivo ja kaipuu,
hetkeks hiljetä suo, Aika, sa hyrskyvän vuos,
ett' olis silmämme tyyni ja ett' olis tahtomme suuri
hetkellä täyttymyksen, hetkellä vuossatojen,
ett' olis rintamme kirkas ja mielemme onnelle altis,
aika kun täytetty on, suurin kun hetkemme löi!

Oi Vapaus, sinä kaivattu, korkehin tähtien alla,
niin sinä saapunut oot, luonamme, armahin, oot,
untemme morsian, vuossatain kaivattu, silmäimme soihtu.
Katso, sun hurmastas lyö joka rinnassa syön,
katso, sun askeltes tietä nyt riemun kyynelet kastaa.
Miss' oli orjuus ja yö, valkeus on, vapaus.

Katso, sun alttarillas uhrimme aina on uus',
katso, sun eessäsi seisten me vannomme kansana tässä:
vain yli rintamme käy luoksesi sortajan tie,
vasta kun viimeinen käsivarsi on kahvassa miekan
uupunut taistellen, vasta kun viimeinen
on pisar hurmetta vuotanut, Korkea, kasvojes eessä.
Sillä sa kallehin oot, orjuuden kaivattu oot,
sillä sun kruunus on ostettu vuossatain kärsimys-lunnain,
ostettu on unelmin, hurmehin, huokauksin.

Kaunis on elo, kuolema, Korkea, kasvojes eessä,
helppoa nukkua on mullassa maan vapahan.
Oi Vapaus, sinä kaivattu, korkehin tähtien alla!

Suora kurssi

Lapuan rovasti Vilhelm Malmivaara makasi lähes kuusitoista vuotta sitten kuolinvuoteellansa Helsingin Diakonissalaitoksella. Hän lähetti sieltä seurakunnassansa toimivan Karhunmäen Kristillisen Kansanopiston oppilaille terveiset: „Pitäkää suora kurssi!" Kun eräs helsinkiläinen ystäväpappi vähän myöhemmin kysyi rovastilta, mitä tämä oli terveisillään tarkoittanut, vastasi hän: „Sitä, että menee, minne meinaa."

Teillä, tämän lehden lukijoilla on päämäärä, isänmaan suuri tulevaisuus. Teidän elämänne ei ole siis tarkoituksetonta elämää, vaan te tiedätte, mihin se on käytettävä. Tuota päämäärää kohden te pidätte suoran kurssin poikkeamatta oman edun tavoittelemisen tai velttouden mukavalle tielle. Pitäkää todellakin se suora kurssi! Isänmaa katsoo teihin toivoen, vaikka teidän täytyykin kulkea tietänne arvostelun, pilkan ja vainonkin alaisina. Jos te horjutte, kuka sitten näyttää tietä?

Teillä on toinenkin päämäärä, taivaallinen isänmaa, jonne Jeesus Kristus on Suomen nuorisoa kutsunut ja jossa hän on valmistanut sille sijan. Tottapa pidätte suoran kurssin myös tätä päämäärää kohden! Nyt etsitään niitä, jotka eivät katsele taaksensa eivätkä sivuillensa, vaan „menevät, minne meinaavat." Nyt on harvoja sellaisia, jotka kysyvät elämässään vain Jumalan tahtoa ja noudattavat sitä. Sentähden monet horjuvat ja kaatuvat. Saatana on päättänyt hukuttaa tänä aikana kansamme viinaan ja kevyitten huvitusten ja siveettömyyden likavesiin. Ne vyöryvät kuin tulvavedet kaikkialle. Nekin, joiden pitäisi seisoa Kristuksen sotamiehinä pahaa vastaan, kumartavat saatanaa. Isänmaallinen nuoriso! Kuka seisoo lujana, ellette te? Kuka pitää suoran kurssin, ellette te? Teihin katsotaan. Sinun lujana seisomisesi tukee monta heikkoa. Sinun horjumisesi kaataa monta.

Mutta jos pyydämme seisoa lujina, huomaamme, että mekin olemme heikkoja. Ja silloin tulee tarpeelliseksi katsoa siihen Herraan, joka ei horjunut, vaan seisoi lujana kuolemaan asti. Me joudumme pyytämään, että hän seisoisi meidän kanssamme ja olisi meidän luja linnamme. Kristityn horjumattomuus on sitä, että hän heikkoutensa tuntien pakenee voiton sankarin, Jeesuksen Kristuksen turviin. Suoran kurssin pitäminen on tarttumista kiinni Kristukseen. Muuten et sinäkään kiusauksien maailman läpi perille taivaaseen pääse.

Jeesus Kristus! Sinä pidit suoran kurssin. Sinua ei horjuttanut tieltäsi ihmisten houkuttelu eikä kiitos eikä myöskään heidän uhkauksensa ja vihansa. Sinä kuljit totuuden suoraa tietä ja olit Isän tahdolle kuuliainen ristin kuolemaan asti. Sinä olet meidätkin kutsunut tiellesi. Katso, me olemme heikot ja horjuvat. Meitä houkuttavat saatanan valhe, oman sydämemme himot, ihmispelko ja ihmiskunnian pyyntö. Niiden käsissä me eksymme tieltä. Salli meidän kulkea sinun kanssasi ja hallitse meitä hengelläsi. Sinä et vie väärään. Jos sinä kuljetat meitä tielläsi vainon ja pilkan alle, vahvista niissä läsnäolosi kautta. Tunne meidät omiksesi kuolemamme hetkellä ja viimeisellä tuomiolla.

Kustaa Huhta.

POIS UHKAILUT

Isänmaallisen Kansanliikkeen sanomalehdistön saatua suuret massasyytteensä synnytti oikeusministerin toimenpide kansanrintamalehdistössä verrattoman riemun. Sen sanomalehdentoimittajat suorastaan kieriskelivät ilosta, eikä yhdessäkään sen linjan lehdessä voinut huomata jälkeäkään siitä lojaalisuudesta, jota sivistysvaltioiden sanomalehtimiehet, puolueisiin katsomatta, tuntevat toisiaan kohtaan silloin, kun niiden sananvapaus joutuu uhan alaiseksi.

En halua tässä yhteydessä arvostella oikeusministeri Ahmavaaran toimenpiteitä. Viittaan vain t.l. N:ossa 18 kirjoittamaani pääkirjoitukseen, jossa ennustin tällaisten toimenpiteiden olevan odotettavissa sen rumputulen jälkeen, jota maan sanomalehdistö, erittäin sosialidemokraattinen, kirjoitti viikosta viikkoon yleisen mielipiteen kypsentämiseksi tällaisia toimenpiteitä varten. Sanomalehtien toimittajilla olisi tietysti helpompi, jos syytteet annettaisiin sitä mukaa kuin rikos on katsottu tapahtuneeksi, jotta he voisivat paremmin arvioida mitä mikin hallitus katsoo rikokselliseksi tahi ei. N.s. kommunistipykäläthän, joiden mukaan syytteet ovat nostetut, antavat tässä suhteessa erilaisille tulkinnoille mitä suurimmassa määrässä tilaa. — Mutta nähtävästi on johtavissa piireissä katsottu tehokkaammaksi antaa oppositiossa olevan lehdistön esim. vuoden ajan tehdä työtänsä rauhassa ja sitten yhtäkkiä pitkän aikaa kootun materiaalin nojalla pyrkiä antamaan sille tainnuttava isku.

Mutta *„ruokahalu kasvaa syödessä"*, sanotaan ja tämä näkyy pitävän paikkansa myös tällä kertaa vastustajiimme nähden. Nyt ovat erittäinkin maalaisliittolaiset lehdet yhtyneet ulvomaan samassa kuorossa sosialistien kanssa, onpa niiden *„Me vaadimme"* ohjelma osittain pitemmälle menevä, kuin heidän punaisten toveriensa. Ne eivät tyydy enää vain vaatimaan „kansanvallan" nimessä koko IKL:n lehdistön lakkauttamista vaan itsensä IKL:n ja sen nuorisojärjestöjen lakkauttamista kerta kaikkiaan annetulla määräyksellä. Niinpä sanoo m.m. Oulussa ilmestyvä *„Liitto"* lehti, että elleivät tällaiseen toimenpiteeseen lakipykälät anna oikeutta on tehtävä uudet pykälät, joiden avulla siihen pystytään ja hihkaisee lehti voimansa tunnossa: *„Kansanvalta osoittakoon nyt voimansa ja hallitsemistahtonsa"* — Muutenkin on tämä „Liiton" artikkeli niin tyypillinen näyte siitä mielialasta, joka tällä hetkellä vallitsee barrikaadin toisella puolen että katson tarpeelliseksi lainata tähän k.o. kirjoituksesta pitemmän kappaleen: (Kurs. meidän.)

„Sanomme suoraan, että ellei hallitus ja eduskunta ryhdy tähänastista tehokkaammin hillitsemään fascistista kansankiihoitusta, yhteiskuntarauha joutuu vaaraan. *Nyt on kansanvaltaisilla piireillä tilaisuus antaa ratkaiseva isku fascismille Suomessa.* On niiden oma syy, elleivät ne halua lujittaa kansanvallan asemaa ja ryhtyä sellaisiin lainsäädäntötoimenpiteisiin, että kumoukselliset voimat, jotka tahtovat tuhota vapauden ja kansalaisten valtiolliset oikeudet, lyödään maahan. *Ikl:n kiihoitustoiminta on vaarana yhteiskunnalle ja sellaisena se on lopetettava.* Jos rikoslaki riittää tähän, käytettäköön sitä. *Ellei se riitä, on lakipykäliä muutettava tai tehtävä uusia.* Meillä ei ole varaa seikkailuihin, jotka saattavat johtaa itsenäisyytemme menetykseen. Eikä demokratialla ole loputtomasti varaa hyväntahtoiseen suvaitsevaisuuteen, jonka kumoukselliset piirit käsittävät heikkouden merkiksi.

Kansanvalta osoittakoon nyt voimansa ja hallitsemistahtonsa. Ikl:n yltyvälle kiihoitukselle on pantava pitävä sulku!"

Me tiedämme kyllä mistä maalaisliittolaisten ylläkuvatunlainen raivotila johtuu. Isänmaallinen Kansanliike on yksinään näinä aikoina ajanut aktiivista oppositio-politiikkaa ja säälimättä repinyt auki niitä verhoja, joiden takse maalaisliitto on kokenut kätkeä politiikkansa kataluuden. IKL:n lehdistö on osoittanut kuinka maalaisliitto on pettänyt ohjelmansa m.m. suomalaisuuskysymyksessä ja suhtautumisessa punaista marxilaisuutta vastaan. — Me olemme osoittaneet seurauksia pelkäämättä, kuinka maalaisliitto on luisunut sen puolueen syliin, jota vastaan taistellessaan kaksikymmentävuotta sitten monet sadat maalaisliittoonkin lukeutuvat talonpojat uhrasivat henkensä. — Ja sen vuoksi, että me olemme paljastaneet kaiken tämän ja tulemme edelleenkin paljastamaan, te maalaisliittolaiset politiikantaitajat tahtoisitte sitoa kapulan suuhumme, hajoittaa järjestömme ja lukita telkien taakse kansallisen herätysliikkeemme johtajat. — Ja jos tähän toimenpiteeseen ei päästä lakien avulla, te tahtoisitte, että eduskunta laatisi IKL:n tuhoamista varten erikoiset lait. — Ikäänkuin lain kunnioitus, joka jo nyt on kansamme keskuudessa pahasti horjumassa, kasvaisi sen perusteella, että aina kulloinkin vallassa oleva parlamenttaari-

nen enemmistö käyttäisi asemaansa hyväkseen laatiakseen sellaisia pakkolakeja, joiden avulla saa aina kostaa oppositiossa olevalle vähemmistölle.

Näihin uhkauksiin ei kannattaisi vastata ellei tietäisi, että on tosiaan paljon kansalaisia, jotka ovat siinä naivissa uskossa, että tämän kaiken toteuttaminen on mahdollista. Eikä ole ihme, jos tunnottomat sanomalehtimiehet saavatkin kiihoitetuksi intohimot niin valloilleen, että tätä yritetään toteuttaa. — Senvuoksi on sanottava niinkuin väitetään Ukko-Pekan sanoneen jollekin hallitusherralle, jonka aikoinaan sanotaan yrittäneen IKL:n nähden ylläkerrotunlaisia toimenpiteitä: „*Me emme nyt kerta kaikkiaan ole Eestissä*". — Ja tämä on totta. Se mikä Eestissä voi käydä päinsä, ei käy päinsä Suomessa. *Suomalaisten vapaiden miesten ranteissa eivät raudat pitkään pysy.* — Me emme uhkaa, vaan olemme huolissamme Isänmaan tähden. Me emme pelkää itsemme vaan Isänmaan tähden. — Sillä tuollaiset toimenpiteet ehkä saisivat sellaisen sekasorron aikaan maassamme, että Isänmaa voisi joutua raskaisiin sisäisiin ja ulkonaisiin kärsimyksiin niiden käsissä. — Senvuoksi olisi niin hyvin „Liiton" kuin muidenkin samantapaisten lehtien heitettävä ajoissa joutavat puheet pois. — *Kun intohimoista on kysymys niin on muistettava, että ne on helpompi sytyttää kuin saada sammumaan.*

Helsingissä, 13 p:nä marraskuuta 1937.

Elias Simojoki.

AIKA KULUU

Yrjö R. Saarinen

Vuonna 1917 olivat sosialidemokraatit Suomen hallituksessa. Mainittua vuotta seurasi vuosi 1918 ja talonpoikaisarmeija marssi maan pääkaupunkiin. Vuonna 1927 astuivat sosialidemokraatit toistamiseen hallituspalatsiin ja vuonna 1930 sarkatakkiarmeijan askeleet toistamiseen kajahtivat pääkaupungin katuun. Vuonna 1937 ovat sosialidemokraatit kolmannen kerran nousseet ministerituoleille.

On sanottu, että nykyinen työläistalonpoikainen hallitus on jonkunlainen kokeilu. Edellisten esimerkkien valossa ei tarvitse ihmetellä, jos kansamme laajat joukot mielenkiinnolla seuraavat kokeilun tuloksia. Päivittäin vietettävien suurien surujen ja suurien ilojen kaksikymmenvuotismuistot ovat omiaan erikoisesti terästämään mieliä kokeilun tarkkailuun.

Ei ole ihme, että kansallisesti herännyt ja isänmaataan rakastava nuoriso herkistynein vaistoin tähyää ajan merkkejä. Se elää, riemuitsee ja kärsii isien ja veljien taisteluja kahden vuosikymmenen takaa. Riemusta nousee sen rinta ajatellessa Karjalan rintaman koulupoikakomppaniaa, joka riviin kaatui sen Hauhianmäen kukkulan rinteille, mikä oli määrätty pidettäväksi valkoisen rintaman hallussa. Sysimurheeseen painuu pää lukiessa siitä oman kansamme nuorison osasta, joka petettynä vertaan vuoti liityttyään vuosisataisen vihollisemme murhajoukkoon.

Järkyttynein mielin on nuorisomme todennut, että osaa siitä pyritään edelleen johtamaan luokkavihan ja isänmaattomuuden tielle. Syvästi valitettavaa on, että tuo sama vihan kylvö näyttää nytkin saavan peloittavan laajan ymmärtämystä kansamme joukossa. Rikkirevittynä valmistaudumme itsenäisyytemme kaksikymmenvuotisjuhliin.

Kansallinen nuorisomme on päättänyt eheyttää Suomen kansan ja Suomen heimon. Ennakkoluulottomin mielin se sammuttaa luokkavihan raivon ja luo Suomemme suureksi. — Tie on oikea. Sen päässä on voitto. Mutta voittoa ei ole ilman taistelua. Se taistelu vaatii lämmintä sydäntä ja kylmää päätä. Voiton seppeleen saavuttaa ainoastaan rehellinen ja oikeamielinen taistelija.

„Pää pystyyn miehet, Te olette tämän valtakunnan luoneet" sanoi valkoinen kenraali vapaussotureille viisi vuotta sitten. Pää pystyyn kansallinen nuoriso, teidän on tulevaisuus.

Yrjö R. Saarinen.

Organisoitua jumalattomuutta vastaan!

Pastori Olavi Lähteenmäen puhe vastalausekokouksessa 15. 11. Hämäläisten talossa

Arvoisat kuulijat!

Eräs jumalattomuusliikettä tutkinut asiantuntija on luonnehtinut henkien taistelujen nykyistä olemusta seuraavasti: „Meidän aikamme eroaa kaikista muista ajoista siinä, että nyt on olemassa ensimmäisen kerran maailman historiassa joukkoateismin ja täysin maallistuneen kulttuurin ja sivilisation ilmiö. Tällaisesta ei tiennyt mitään enempää vanha aika kuin keski- ja uskonpuhdistusaikakaan. Meidän päivinämme kokeilee ihmiskunta ensimmäistä kertaa olemassaolonsa aikana täydellistä käyännöllistä irtautumista kaikista pyhistä siteistä. — Siteistä irtautunut maailma tulee vielä tuntemattomassa määrässä ratkeamaan liitoksistaan".

Näin sanoo tämä arvovaltainen asiantuntija. Valitettavasti hänen sanansa ovat liiankin totta, sillä tosiaan meidän päiviemme uskonnon, kristinuskonvastainen toiminta on aivan ainutlaatuisen häikäilemätöntä ja määrätietoista. Sitä todistaa jo sekin, että ensimmäisen kerran ihmiskunnan historiassa pyrkii mahtavan valtakunnan koko valtiomahti järjestelmällisesti hävittämään uskonnon kaikesta maailmasta. Ei ole näet enää kysymys jonkun vanhentuneen, epätieteellisen maailmankatsomuksen olemassaolosta tai taantumuksellisen kirkon ja kristillisyyden vikojen tuomitsemisesta. Ei, vaan *nyt on kysymys siitä, annetaanko kunnia Jumalalle vai Baalille, Kristukselle vaiko Antikristukselle, hengittääkö ihmiskunta puhtauden ja vanhurskauden vaikeasti myrkytetyn saastan ilmaa.*

Laaja, „pyhä" Venäjänmaa on jo puolitoista vuosikymmentä käynyt kaikella tarmolla mitä pirullisinta sotaa uskontoa vastaan. Se on, ainakin virallisesti, astunut esikonstantinolaiseen pakanakauteen. Tämän vuosisadan Venäjä on pannut toimeen sivistyneen maailman silmien edessä hirvittävimmän ja verisimmän uskonvainon, mitä historia tuntee. On aivan turhaa tästä lähtien enää antaa Rooman keisarien aikaisille vainoille niille kuuluvaa julmuuden ja petomaisuuden korkeinta mainesanaa. Sen on loistavasti ansainnut itselleen meidän itäinen naapurimme. Vai mitä on sanottava siitä, että *nykyinen Neuvostoliitto, joka näinä päivinä juhlii olemassaolonsa 20-vuotisjuhlaa, saa merkitä ansioluetteloonsa yli 40,000 kirkonpalvelijan petomaisen murhan ja miltei kaikkien kirkkojen pyhäkköjen hävityksen.* Tuoreimpana uutisena saattoi esim. STT äsken tiedoittaa meille seuraavan sähkösanoman: *„Harbinissa ilmestyvä Vremja-lehti kertoo, että useita kirkon korkeimpia virkamiehiä on vangittu, karkoitettu Siperiaan tai teloitettu. Karkoitettujen joukossa on m.m. Moskovan metropolitan sijainen Sergej ja Kasanin metropoliitta Kyril. Viimemainittu on tuomittu pakkotöihin „uskonnollisen propagandan" harjoittamisesta. Hänen apulaisensa Arthem on teloitettu. Orelin ja Minskin piispat sekä Orenburgin, Ufan, Samaran, Kasanin ja Omskin papisto on vangittu. Useat Petrosavodskissa toimivat papit on tuomittu kuolemaan".* No, tämähän on nyt aivan tavallinen uutinen idästä. Mutta älkäämme sentään lehtiä lukiessamme paaduttako sydäntämme tuntemasta, mitä kauheuksia ja kärsimyksiä näihin uutisiin sisältyy.

Yhtä pöyristyttäviin tuloksiin on jo päästy Venäjän alusmaassa „kansanvaltaisessa" puna-Espanjassa. Niinpä 8 espanjalaista ja 35 englantilaista piispaa on ilmoittanut virallisesti, että Espanjassa viime vuoden helmikuusta tähän syksyyn asti on tuhottu perinpohjin 160 roomalaiskatolista kirkkoa, 250 temppeliä on sytytetty tuleen ja 6000 pappia kaamealla tavalla murhattu. Tähän tulevat lisäksi tuhansien munkkien ja nunnien teloitukset. Tämä on sitä liitosten ratkeamista, josta alussa mainittiin. Ja ennen kaikkea tämä on — hyvät kuulijat — sen jumalattomuuden ja jumalankielteisyyden kypsää satoa, jonka vihreitä ituja jo on noussut suomalaisellekin maaperälle. Ei pidä ollenkaan luulla, että tällainen vertailu olisi parjaavaa liioittelua. Ei suinkaan. Se henki, joka nyt Venäjällä ja „kansanvaltaisessa" Espanjassa kiroaa Jumalan ja raivoaa Kristusta vastaan, se on täydelleen *rinnastettava siihen innostavaan juhlatunnelmaan, joka taannoin vallitsi Helsingin työväentalon juhlasalissa.*

Juuri tämä seikka meidän on selvästi todettava. Ja silloin on tosi kysymyksessä. On yhtä raukkamaista kuin rikoksellista luulla, että meillä olisi jokin ihmeellinen etuoikeus täysin huolettomasti suhtautua jumalattomuusliikkeen ja jumalanpilkkaajien otteisiin, esiintykööt ne missä muodossa tahansa. Latinalainen sananparsi „tua res agitur" eli „sinun *omasta* kohtalostasi nyt on kysymys" on meille viisaana muistuttajana. Kun meillä jumalanpilkkaajat lähtevät jo aivan julkisesti ja häikäilemättömästi viettämään Raamatun sanaa herjaavia kokouksiaan pääpuolueemme „pyhäkössä", niin totisesti silloin on kysymys paljon enemmästä kuin vain muutamien sairassieluisten haihattelijoitten puuhista tai radikaalisten intoilijoitten kokouksista sanan- ja uskonnonvapauden turvissa. *Se väkeväsanainen juhla, jota viime keskiviikkona vietettiin Helsingin työväentalon loppuunmyydyssä juhlasalissa, on — kuten sanottu — vain johdonmukaisesti tuuleentunutta viljaa siitä myrkynkylvöstä, jota vuosikaupalla on täällä tehty, vallankin työväestömme keskuudessa.* Vapaamielisen, uskonnosta piittaamattoman marxilais-liberalismin hedelmät alkavat vähitellen kypsyä. „Kirkko on vihollisemme, jota ei ole säälittävä", tuo kehoitus ei näytä kaikuneen kuuroille korville. Nyt on koittanut se otollinen hetki,

jolloin voidaan julkisesti tallata lokaan kaikki pyhät arvot ja naulita pilkan ja häpeän ristiin evankeliumin ikuiset totuudet. Tilanne alkaa tässä maassa näitten rienausten johdosta käydä sellaiseksi, että jos on ollenkaan lupa puhua hyvästä ja pahasta, sopivasta ja sopimattomasta, niin me emme ainakaan ymmärrä, mitä noilla käsitteillä tarkoitetaan, ellei Suomen hallitusvalta ja maan vakavasti ajatteleva kansanosa nyt tarmokkaasti reagoi näitten demoonisten voimien edesottamuksiin.

Jotain on tehtävä, ennen kuin se on liian myöhäistä. On yhtä erheellistä kuin vaarallistakin väittää, että julkiset jumalankielteiset pilkka- ja kiihoituskokoukset voitaisiin sivuuttaa vain nöyrällä vaikenemisella. Ei, koska tällainen menettely johtaa vain yhteen ainoaan mahdolliseen tulokseen: syvien kuilujen partaalle. Siitä olkoon meidän kansallemme varoittavana esimerkkinä viime vuosikymmenen Saksa. Kun siellä 1920-luvun lopulla vyöryi suuri uskonnonvastainen hyökyaalto jumalattomuusnäyttelyineen, uskonnon häipäisyineen, siviilirekisterijuhlineen j.n.e., niin virallinen valtiovalta ei katsonut olevan aihetta toimenpiteisiin. Ja kun sitten kunnianarvoisa valtakunnanpresidentti Hindenburg viime tingassa teki tästä hätäasetuksella pikaisen lopun, niin oli vielä niitä, jopa kirkonkin edustajia, jotka paheksuivat tällaista toimenpidettä, koska se oli muka liian ankara. Ja kuitenkin tilanne oli aivan kestämätön, suorastaan kamala.

Arvostellessaan tätä outoa pehmeyttä ja suvaitsevaisuutta lausuukin piispa Lehtonen uudessa teoksessaan näin: on olemassa *„henkisiä kulkutauteja, joiden turmiota tuottava leviäminen on lujin kourin torjuttava kansakunnan tulevaisuuden nimessä”.* Tämä on aivan totta, yhtä totta kuin on se, että tällainen kulkutauti on jo puhjennut tässäkin maassa ja sen pääkaupungissa. Sille rutolle on pantava päättävä sulku, mikäli tälle kansalle isien usko, puhtaat aatteet ja oma tulevaisuus ovat minkään arvoisia. Jumalanpilkallekin on pantava rajat ja annettava sen edustajille selvä vastaus. Juuri tämä meidät on tuonut tänä iltana tähän saliin.

Hyvät kuulijat!

Suomen kansalla ei saa olla eikä voikaan olla muuta perustusta kuin se, jolla meidän herännyt kristikansamme seisoo.

Tätä perustusta ovat nyt julkisesti lähteneet kaivamaan eräät säälittävät olennot. He ovat säälittäviä siksi, että he saavat kerran tuomion tekojensa mukaan. Heitä on säälittävä vielä senkin vuoksi, että heidän puuhailunsa on loppujen lopuksi potkimista tutkainta vastaan. Suomalaisten jumalattomien sopisi muistaa, että heidän itäisten aateveljiensä sotaretkestä uskontoa vastaan näyttääkin tulevan kerrassaan valtaisa todistus kristinuskon voimasta ihmiskunnan historiassa. Tämän vuoden maaliskuussa täytyi neuvostovaltiaitten todeta, että taistelevien jumalattomien lukumäärä on, kaikista ponnisteluista huolimatta, surkeasti pienentynyt 5 miljoonasta 2 miljoonaan. Tämä on „Istvestijan” rehellinen tiedonanto. Ja uskonnonvastaisen toiminnan pääjohtaja Jaroslavski lausui äskettäin, että Venäjän 165 miljoonasta asukkaasta valitettavasti vielä n. 100 miljoonaa on sittenkin pysynyt uskovaisena. Korskeus on lakannut. 5-vuotissuunnitelma on ainakin tältä kohdalta mennyt myttyyn. Jumalattomuuspropagandan toinen pääpomo *Olestsuk* on suoraan tunnustanut, että kaikesta jumalattomuuspropagandasta huolimatta uskonnon voima Venäjällä ei ole osoittautunut vain murtumattomaksi, vaan päinvastoin se on vahvistunut. Kristinusko voimistuu siellä, vallankin nuorison parissa, niin ihmeelliseltä kuin se tuntuukin. *„Vaikka uskontoa on koetettu jo toista vuotta hävittää”*, nousee *„tämä kuoleva vihollinen alati uudelleen jaloilleen ja karkaa voittajan kimppuun”.* Kun meillä eräs „Iso Keisari” esikuntineen on varustautunut sotisopaan, olisi hänen syytä pitää mielessään juuri nämä tosiasiat.

Ja me puolestamme voimme käydä taisteluun tyynesti. Asia on Herran. Hän on puolellamme, kuka voi olla meitä vastaan. Minä toivon, että se mitä me olemme saaneet nähdä ja kokea, veisi meitä lähemmäksi elävää Jumalaa. Ellei näin tapahdu, saattaa meidän taistelumme pahuuden henkivoimia ja pilkkaa vastaan olla aivan tuloksetonta. Ehkä on vikaa meissäkin. Pintapuolisuuden, ontumisen ja kahden Herran palvelemisen vaara on näissä asioissa liian suuri. Meillä täytyy aina olla rajat selvinä ja aseet terävinä ei ainoastaan rienaavaa julkijumalattomuutta, vaan myöskin sen säyseämpää ruumiillistumaa eli yleistä maallistumista vastaan. Saman hengen lapsia ne ovat molemmat. Sekularismin vaarallisuus piilee sen kauniissa, nukuttavan rauhallisessa olemuksessa. Se on susi „lammasten vaatteissa”, joka on valmis heittämään väärän ulkoasunsa syrjään tilaisuuden tullen. Meillä on nyt näin tapahtunut. Olkoon se vakavana varoituksena niille uneliaille, jotka eivät tahdo nähdä, mihin oikeastaan ollaan menossa. Nykyisessä henkien taistelussa eivät riitä enää kauniit toivomukset ja helppohintainen kristillisyys. Syrjäisen kunnioittava suhde uskontoon on tehoton. Tarvitaan tukevampaa otetta. On tehtävä totta kristillisyydessä ja suhteessa elävään Jumalaan. Olkoon tämä tilaisuus meitä siitä muistuttamassa.

Mutta ennen kaikkea tämä vastalausekokous tahtoo olla todistuksena siitä, *että ei tässä maassa sentään saa tehdä mitä tahansa ilman varoittavia vastalauseita. Viekööt tämän kokouksen päätökset, ponnet ja puheet Suomen saloille ja Suomen vakaalle kansalle lohduttavan viestin siitä, että täällä Helsingissä on vielä nuorisoa, jolle eräät asiat ovat pyhiä ja loukkaamattomia, nuoria, joilla on se vakaumus, että tämä Suomen kansa sittenkin „Herran kansa on, on kansa kalliolla”. Ainakaan röyhkeätä rienausta ja julkista jumalanpilkkaa se kansa ei siedä.*

Kolme viestiä

(Muistiin kirjoitettu tuokiopuhe, jonka res. luutn. V. *Kalervo* piti Mommilan miesten toveri-illassa Lahdessa marraskuun 7 p:nä 1937.)

Aseveljet Mommilan ja Vapaussodan kentiltä!

Tänä päivänä seisoimme jälleen sillä paikalla, jolla historian hengetär kaksi vuosikymmentä sitten meidän avuliamme esitti Vapaussotamme episoodin. Kun Isänmaan virren sävelet juhlallisina kiersivät metsikössä entistä taistelutannerta siunaten, tuntui minusta kuin olisivat ne siivillään kantaneet kaksi viestiä — — —, viestiä, jotka lähtivät tältä samaiselta paikalta kaksi vuosikymmentä ajassa taaksepäin.

Ja kun sitten Porilaisten marssin iki-uljaat säveleet sydäntä sykähdyttävinä kajahtivat, — — — tuntui minusta kuin olisivat ne kiireillään vieneet viestin tältä hetkeltä kahden vuosikymmenen taa.

*

Sen graniittisen paaden juurelta, joka tänään Mommilan taistelun muistoksi paljastettiin, lähti kaksikymmentä vuotta sitten se *ensimmäinen* viesti. Kiire sillä viestillä oli, sillä sen täytyi nopeasti saattaa tieto ympäri maata — — —, sen täytyi varoittaen kertoa tälle kansalle mitä oli tapahtunut tuona koleana marraskuun päivänä — — — sen täytyi viedä ennustus siitä mitä lähitulevaisuus tuo tullessaan, sillä *ryssä ja punainen peto* olivat yhtyneet ja juoneet veljesmaljan viattomien verellä—!

Se oli kaamea viesti tälle kansalle, mutta se oli välttämätön, sillä vain se kykeni avaamaan kansalaistemme silmät sille, mitä tuleva oli — — —, vain se kykeni osoittamaan mikä arvo oli ryssän lupauksilla ja paperisopimuksilla!

Tämä ensimmäinen viesti oli herättäjäviesti meidän kansallemme.

*

Toinen viesti lähti yht'aikaisesti ensimmäisen kanssa. Aseveljet —! Me sen ensimmäisinä silloin kuulimme. Se kajahti ensi kerran tuon graniittipaaden takana —, syyslietteisellä pellolla —, ryssien vonkuvan kuulakatoksen alla. Me kuulimme huudon: „Koivunen haavoittui —" ja hetken kuluttua: „Berglund kaatui —".

Miten me tuon viestin vastaanotimme, sen muistamme itse kukin omalta kohdaltamme. Vain muutama patruuna oli meillä jokaisella jälellä, useilla vain rullarevolveri lyijykuulan lähettäjänä — — —, edessämme ryssien ylivoima sekä aseistuksessa että kouluutuksessa ja yllämme kuulakatos, joka parhaiten todisti heidän ammusvarastonsa riittävyyden. Me otimme vastaan tuon viestin hammasta purren. Muut kuulat ryssiin — — — yksi toki jälelle itseä varten — — — elävänä emme niiden käsiin jättäydy. Ja kun ryssänmatruusi mätkähti aidalta suulleen maantieojaan, siihen jääden, kuului vaan lyhyt murahdus hampaiden raosta: „Pojat, niinhän se tipahti kuin musta korppi —".

Mutta kun me taistelun jälkeen korjasimme kaatuneemme kentältä, jota ainakaan toistaiseksi ei ryssän jalka polkenut, lähti tuo *toinen* viesti kulkemaan tämän hakkapeliittain, Ilkkojen ja Kivekkäiden kansan keskuuteen. Se kertoi, ettei vieläkään sallita tässä maassa oikeutta, kotirauhaa, hengen ja omaisuuden turvaa loukata! Se kertoi, ettei orjuudessakaan ollut orjan sielua kasvanut tälle kansalle eikä kasva —, niin kauan kun on uljuutta ja uhrimieltä sen miesten ja nuorukaisten sydämissä.

Tuhansissa ja jälleen tuhansissa nuorukaisrinnoissa tuo viesti sankarien kuolemasta sytytti uhrivalkean —, sykähdyttävän halun tarjota henkensä isänmaan alttarille, niin kuin olivat tehneet Mommilan kentällä Koivunen ja Berglund marraskuun syysvihmaisen hämärän vaihtuessa pimeäksi yöksi. Ja kun sitten lumivaippa verhosi mustan maakamaran, kun valkoisilla keväthangilla kimaltivat säihkyvät jääkristallit — — — silloin puhkesivat tuhansien urhojen punaiset uhriruusut talven jääkylmille nietoksille — — —

Toinen viesti Mommilan kentältä — — — suuren uhrauksen viesti — — — oli tehnyt tehtävänsä!

*

Raskas lie ollut Koivusen ja Berglundin uhri — — — raskaampi kuin niiden tuhansien, jotka kevättalven säteilevässä valossa uhrinsa kantoivat voitokkaan valkoisen armeijan vastustamattomasti edetessä kohti Isänmaamme ja kansamme vapauden päivän koittoa. Kun he sulkivat silmänsä ikuiseen uneen oli lohduton kansa — — — ja maa niin synkkä kuin oli tuo marraskuun ilta, jota tuskin muu valaisi kuin laukausten välähdykset surman rautojen suista — — —.

Yksi lohdutus toki Teille, aikaisin pois menneet aseveljemme sankaripaasien alla. Ei kanna korviinne val-

koisen Suomen Hallituksen jäsenen häpäisevät sanat vain kaksi vuosikymmentä suuren uhrinne jälkeen: „Toinen paljon joutavampi juttu on n.s. rintamamiesten eläkeasia. Nämä rintamamiehet ovat niitä, jotka v. 1918 — mitkä pari kuukautta, mitkä pari viikkoa — tai kellarissa piileskellen kävivät sotaa, ovat sen jälkeen huonosti hoitaneet asiansa ja vaativat nyt valtiolta eläkettä".

Mitä ne vaativat nämä aseveljemme vuodelta 1918 —? Nämä miehet, joiden ansiosta nykyisetkin ministerit korkeilla tuoleillaan istuvat, miehet joiden ruumista jäytää tauti ja kohlu jotka saivat alkunsa pohjolan kylminä pakkasöinä taistelukentillä — — —? Eivät he ole mitään vaatineet ! ! ! Me parempiosaiset aseveljet olemme vaatineet Isänmaan auttavaa kättä heille ojennettavaksi. Itselleen nämä herra ministerin „kellarisankarit" eivät milloinkaan armopaloja anele! Kun he ottavat vastaan heille ojennettavan auttavan käden, tekevät he sen rakkaimpiensa vuoksi, viattomien lapsukaistensa vuoksi, jotka tälläkin kertaa tuhansissa rintamamieskodeissa ihmetellen kysyvät. „Isä, kun Sinä uhrasit niin paljon, terveytesikin tämän kansan ja tämän maan puolesta, niin miksei valtio nyt, kun meillä ei ole edes jokapäiväistä leipäämme, voi antaa Sinulle sellaista työtä, jota jaksaisit tehdä — — —, ja meille kaikille leipää — — —? Olethan Sinä kertonut, isä, että Valtio on rikas. Voiko Isänmaa, jota Sinä olet opettanut meitä rakastamaan, olla niin sanomattoman kiittämätön? —!"

Mitä vastaa Isä lapselleen — — —, miten ottaa vastaan valkoinen rintamamies punaisen ministerin häpäisyryöpyn.— ? ? ?

*

Lähtee viesti, se *kolmas viesti* — — —, se lähtee sillä hetkellä, jolloin Mommilan miehet harventuneena rivistönä seisovat äsken paljastetun muistopaaden äärellä, ja Porilaisten marssin uljas kaiku kiiri kalliolta kalliolle. Se lähti punaisen ivanaurun uhallakin, kuten lähtivät kaksi ensimmäistä viestiä kaksikymmentä vuota sitten!

Köyryyn jos lie vuodet painaneet hartiamme — — —, lunta jos lie aika ohimoillemme siroitellut — — —, ja veremme, jos ei enää kiihkeästi kuin nuorukaisen suonissa tyki — — —, kuitenkin me valamme vannomme, viestin lähetämme sinne kahden vuosikymmenen taa, Teille, valkoiset sankarivainajat — — — — viestin vuosisadoiksi eteenpäin — — — nuorukaispolvesta toiselle!

„Vasta kylmenneiden ruumiittemme yli käy punaisen pedon ja ryssän tie rakkaaseen, vapaaseen Isänmaahamme"!

Aseveljet! Seisaalleen nousten lähettäkäämme tämä *kolmas viesti,* valan viesti, sankarivainajiamme ja heidän uhriaan kunnioittaen —.

Häväisty temppeli

Kirj. Kalevi Heikkinen

Espanjan katolilainen kirkko on saanut kokea siellä nykyään raivoavan sodan aikana hirvittävää vainoa. Kymmeniätuhansia kirkonpalvelijoita, munkkeja ja nunnia on petomaisella tavalla murhattu ja yli kolmesataatuhatta ihmistä on uskonsa vuoksi surmattu usein sadistisella tavalla. Satoja kirkkoja on räjäytetty, poltettu ja ryöstetty. Uskonnon, kirkkojen häpäisyllä ja yksityisten kristityiden kiduttamisella ei näytä olevan rajoja. „Espanjan laillisen hallituksen" joukot ovat kaikkialla riehuneet kuin mielipuolet. Perkele on siellä viettänyt riemujuhlaa.

Jouluin näkemään Espanjan onnettoman maan taistelukentillä niin paljon yllämainittuja kauhuntöitä suoritetun, että ne eivät koskaan voi häipyä mielestäni. Kerron tässä erään tapauksen pohjoisrintamalta.

Olimme valtaamassa juuri erästä pientä kaupunkia Santanderin maakunnassa. Kansallisten yllättävä hyökkäys aamuhämärissä oli aiheuttanut mielettömän pakokauhun kaupunkia puolustavien punaisten keskuudessa. Järjestetystä vastarinnasta ei ollut tietoakaan ja punaiset yrittivät paeta pienissä joukoissa pois kaupungista tai piilottautua sinne. Ratsumestari von Haartman lähetti pataljoonastaan yhden komppanian ennen muita valtaamaan kaupungin laidassa täydessä kunnossa olevaa tykkitehdasta, jossa tiedettiin olevan punaisia joiden pelättiin ehtivän tuhota sen arvokkaat koneet ja laitteet. Jouduin tähän komppaniaan. Komppanianpäällikkö komensi heti miehet kuorma-autoihin, jakoi tehtävät kullekin joukkueelle ja antoi yksinkertaisen määräyksen ajaa hurjaa vauhtia tietä myöten suoraan tehtaan porttia kohti. Muu osa pataljoonaa avasi toiselta suunnalta tulen ja kiinnitti vihollisen huomion sinne ja yli 80 km. tuntinopeutta ajaen yllätti komppaniamme tykkitehtaan puolustajat. Kukin auto ajoi eri puolille tehdasaluetta ja lyhyen, ankaran kahakan jälkeen antautuivat loput punaiset. Toistakymmentä punaista kaatui ja kaksi poikaa meistä muutti osoitetta.

Francon lippu kohotettiin heti tehtaan katolle ja yleinen hyökkäys kaupunkiin alkoi joka suunnalta. Haartman'in pataljoona ehti ensimmäisenä ja kaupungin puhdistus alkoi. Eräs nahkatakkeihin puettu anarkistiryhmä pakeni edellämme ja komppaniamme toinen joukkue, joka ajoi sitä takaa, harvensi vähänväliä heidän epäjärjestyksessä olevaa joukkoaan tarkkaantähdätyin yhteislaukauksin. Pakeneva ryhmä juoksi erään talon ovesta sisään kaupungin kirkon lähellä. Talo oli, kuten myöhemmin totesimme punaisen naismiliisin kasarmi. Ryhmämme hyökkäsi käsigranaatit kourassa ovelle, jota „puolusti" 5—6 naismiliisiä, jotka heti nostivat kädet ylös laukaustakaan ampumatta. Naiset riisuttiin aseista ja työnnettiin erääseen huoneeseen.

Yläkerrasta kuului hirveä meteli ja heitettiin sieltä porraskäytävään käsigranaatti, joka surmasi yhden meistä. Rynnäkkö yläkertaan ja 5 käsigranaattia saliin teki selvän. Se oli täynnä ruumiita, patjapusseja, rikkoutuneita huonekaluja, lasinsirpaleita, tyhjiä ammuslaatikoita, pulloja y.m. Seinillä roikkui verenkarvaisia julisteita repaleina. Luulimme jo, että koko anarkistiryhmä olisi tuhoutunut, mutta ikkunasta kurkistaessani näin erään nahkapukuisen juuri hyppäävän kasarmiaidan yli kaupungin kirkon pihaan ja toinen anarkisti makasi pihalla yrittäen vaivalloisesti ryömiä piiloon. Hän oli hädissään hypännyt ikkunasta pihalle ja taittanut jalkansa.

Muutamassa minuutissa oli kasarmi puhdistettu ja jälelläolevat naispunakaartilaiset riisuttu aseista ja joukkueemme eri ryhmät hyökkäsivät joka puolelta kirkkoon.

PUNAISTEN HÄVITTÄMÄ KIRKO.
(„kohtasi meitä hirvittävä näky".)

Sieltä kuului ammuntaa ja avunhuutoja. Tunkeutuessamme ovet murrettuamme kirkkoon, kohtasi meitä hirveä näky. Siellä vallitsi hävityksen kauhistus. Näytti siltä kuin olisi siellä ollut maanjäristys. Lattialla oli muutamia ruumiita, eräs surupukuinen nuorehko nainen oli juuri ammuttu, alttarin vieressä oli myös nainen noin 7-vuotiaan tytön kanssa verissään ja vähän matkan päässä oli murhattu vanha nainen. Lapsi ei ollut vielä kuollut vaan valitti ja piti äidistään kiinni. Murhaajat, kaksi naismiliisiä ja yksi anarkisti olivat sulkeutuneet kirkon sivuhuoneeseen ja ampuivat oven lävitse. Luja potkaisu oveen ja käsigranaatti sisään teki lyhyen lopun heistä.

Jälkeenpäin katselin kirkossa hävitystä. Kaikki kauniit taulut, kuvat ja patsaat oli särjetty. Kirkon lattian alla olevat haudat olivat avattu, ryöstetty ja luut heitetty kirkon lattialle ja ulos kadulle koirain kuljetettaviksi. Kaikki kirkon kalleudet olivat aikoja sitten luonnollisesti ryöstetty. Aikaisemmin olivat punaiset yrittäneet tehdä kirkosta teatteria, mutta kansa ei ollut tahtonut tulla sinne, sillä punaisetkin pelkäsivät ja kammosivat häväistyä temppeliä ja niinpä olikin naismiliisi käyttänyt sitä viime aikoina käymälänään.

Siitä huolimatta kävivät kristityt naiset siellä rukoilemassa kenraali Francon aseille voittoa ja pyysivät Kaikkivaltiasta vapauttamaan kärsivän kansan punaisesta hirmuvallasta. Kun kaupungin valtaus alkoi, olivat nämä kolme naista ja lapsi rukoilemassa, mutta synkkäsieluiset anarkistit tahtoivat viedä nämä viattomat vielä mennessään, saadakseen hävittää viimeiseen asti mahdollisimman paljon. He tiesivät hyvin, että sinä elokuun aamuna oli alkanut heille *se viimeinen taisto,* jota marxilaisten laulu Internationale ennustaa.

Kalevi Heikkinen.

ULKOPOLIITTINEN KATSAUS

XVI

Englanti parka on muuten enemmän kuin pulassa. Vastoinkäymisiä kaikkialla, ja pelkäämme, ettei Saksakaan hellitä siirtomaavaatimuksistaan. — Kukas käski mennä ryssän puolelle?

Ranska on sekaisin. Kommunistit ja kansalliset piirit aseistautuvat kilpaa ja hallitus on menettämäisillään kaiken arvovaltansa. Omasta puolestamme entisenä „aseiden piilottajana" epäilemme viimeisiä löytöjä kaikesta huolimatta punaisten tai „konservatiivien" kätköiksi. Oikeat „fascistit" eivät tappelua varten laittele „pommisuojia" itselleen. — Perästä kuuluu, sanoi torvensoittaja. Varmaa ainakin on, että tappelutta eivät ranskalaisetkaan kansalliset piirit jätä maatansa kommunistien raadeltaviksi. Mahdollista on myös, että aselöydöt tekosyynä Ranskan hallitus siirtyy jonkinlaiseen virolaiseen diktatuuriin, parlamentti siellä jokatapauksessa saa siipeensä — seurauksena, käyttääkseni kenraali Ignatiuksen sanontaa, „nuorallatanssimistaidostaan". Nuoralla voi aina aikansa keikistellä, mutta lopulta sieltä romahtaa, että kipeätä tekee.

Kauko-Idässä on kaikesta päättäen Kiinan armeija lyöty perusteellisesti. Japanilaiset etenevät nopeasti Nankingia kohti sekä idästä että pohjoisesta ja Kiinan „hallitus" siirtyy punaisten vaikutusvallassa oleviin takamaakuntiin.

Täytyy myöntää, että Japanin yleisesikunta on *hyvä.* Subtroopillisella Shanghain alueella soditaan talvisaikaan — ettei tule liikaa kuuma, ja Siperia jätetään leudompaan vuodenaikaan, joko ensi kevääseen tai myöhemmäksi.

Omasta puolestamme suosittelisimme kevättä. Onhan armeija rauhassa ryssän lentäjiltä saatu Keltaisen meren yli ja teollisuus mobilisoitu Kiinan kurittamisen tekosyyllä — joten ei tarvitse antaa armeijan tehdä muuta kuin „käännöksen oikealle" ja edessä on Urga sekä Baikaljärven seudut — ryssien arin, mutta samalla lujimmin linnoitettu kohta.

„Keisarillisen päämajankaan" perustamiseen tuskin enää Kiinan vuoksi on aihetta ja Englannin kurittamisen voi lykätä tuonnemmaksi tai sopia asiat.

Brasilia näkyy myöskin siirtyneen eräänlaiseen „fascistiseen" järjestelmään, joskin meillä on vielä jäljellä epäilyksiä tarkoituksen vilpittömyydestä. Ellei se sitä ole — vaan kysymyksessä on vain „presidentin vallankaappaus" a la Viro, on vastavaikutus joka hetki odotettavissa. Kannattaa tarkata lähempiä tietoja tästä valtavasta valtakunnasta, jonka alueella sivumennen sanoen on suuria *japanilaisia* siirtokuntia.

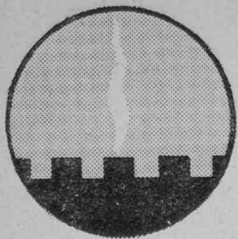
Vapaamuurariasiasta kiinnostuneiden on muuten hyvä muistaa, että *ensiksi* Brasiliassa — yllätysten varalta — lakkautettiin vapaamuurarijärjestöt ja kuukauden kuluttua suoritettiin toinen leikkaus.

Francon armeija on muuten ollut ihmeellisen hiljaa. Tämä ei ole oikean strategian mukaista — sillä lyötyä vihollista ei saa päästää toipumaan — ellei kysymyksessä ole iskun siirtäminen ajankohtaan, jolloin hajaantuminen puna-armeijan riveissä on niin suuri, että odottaminen todella kannattaa.

Omasta puolestamme olemme vähän huolissamme asioiden kehityksestä Espanjassa — mutta ehkä pelkomme on turha.

Ja lopuksi täytyy meidän myöntää olevamme toveri Stalinin kanssa samaa mieltä siinä, että ryssää ei saa hinnalla eikä millään päästää „fascistiksi". Sillä siitäpä meille suomalaisille vasta riesa syntyisi. Parempi on, että muuten vain „putsataan", mikäli ryssästä puhdasta tulee kaukaasialaisittain „niistämällä".

Paavo S.

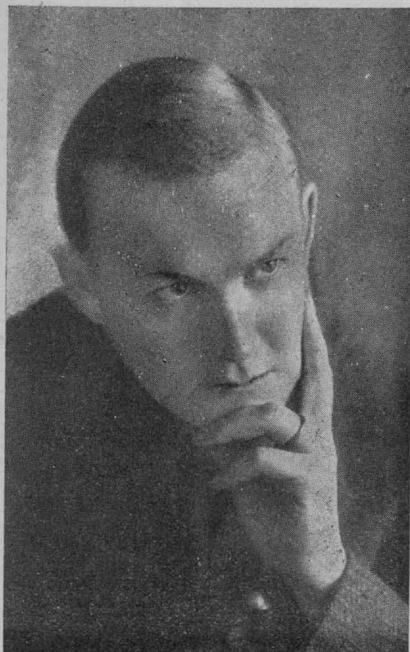

MERJAN KAIUN OSASTO

Heikki Asunta:

Hajamietteitä kirjallisuudestamme ja sen tulevaisuudesta.

Otteita Merjan Kaiun juhlassa 27. 10 -37. pidetystä puheesta.

Heikki Asunta

Luettuani jonkun kertomataiteellisen merkkiteoksen — puhun itselleni läheisimpien, siis lähinnä norjalaisten ja islantilaisten esimerkkien rajoissa — olen usein joutunut ihmettelemään, missä on piillyt sen voima, joka on saanut lukijan vastaansanomattomasti seuraamaan mukana, enempää omaansa kuin kirjailijankaan minää ajattelematta. Vastausta etsiessäni olen, niinkuin on luonnollistakin, aluksi tullut kiinnittäneeksi huomioni kerrontaan itseensä, havaitakseni pian, ettei se yksinään, niin ansiokasta kuin se on ollutkin, ole voinut pitää mielenkiintoani herkeämättä vireillä ja taiteellista nautintoani korkea-asteisena. Ratkaiseva vastaus on löytynyt vain yhdeltä taholta: teoksen kansallisten ominaisuuksien piiristä, niin kerettiläiseltä kuin tämä väite tuntuneekin monesta täälläkin läsnäolevasta.

Millä tavoin nuo kansalliset ominaisuudet sitten ovat esiintyneet luettavan taideteoksen lehdillä? Onko teos sisältänyt korkeasti pateettisia iskulauseita ja ohjelmallista propagandaa isänmaallisissa merkeissä? Esitteleekö se kokoelman enemmän tai vähemmän ihannoivien silmälasien takaa nähtyjä ihmisyksilöitä rinnastettuina karrikatyyrikokoelmaan, rinnastuksen antaessa edellisistä varsin edullisen kuvan? Onko kuvaelma kaiken lisäksi „lavastettu" mahdollisimman ihannoivasti, ja säestääkö sitä joku ylilyyrillinen vuodatus norjalaisen tai islantilaisen luonnon ylistykseksi?

Vastaus: Ei. Pyrkimättä olemaan propagandisti on kirjailija ollut myöskin sitä, tahtomattaan, kiirastulessa koulitun kansanrakkautensa ansiosta. Rakkaus kansaan on juuri ollut hänen kirjallisen taipaleensa lähtökohta, ja juuri rakkaus on pakottanut häntä olemaan tinkimättömän rehellinen kuvattavaansa kohtaan. Kirjailijan oma minä on ollut hänelle itselleen niin vähäpätöinen, ettei hän ole katsonut olevan syytä sen esittelyyn millään tavoin. Hänen katseensa on ollut niin avoin ja objektiivinen kuvattavaansa kohtaan, että lukija vaivattomasti, vieläpä nautinnokseen, saa täysin selkeän ja havainnollisen kuvan erään kansan eräästä yksilöstä, ilman, että tekijä on pienimmässäkään määrin pyrkinyt käyttämään hyväkseen lukijaansa, hänen sympatioitaan tai antipatioitaan keinotekoisesti ärsyttämällä. Ja mikä parhainta: tekijä on tajunnut aina, poikkeuksetta, että on helppoa kertoa erikoistuntomerkein originelleista, mutta vaikeata esitellä ihminen. Ja toisaalta: hän on tiennyt, ettei massasielua ole olemassa, vaan että jokainen ihminen, pienimmästä suurimpaan on varustettu selkeitten rotuominaisuuksiensa lisäksi, yhtä selkeillä yksilön ominaisuuksilla, kunhan vain jollakulla on kyky ne nähdä ja tuoda esille. Ja vielä: hän on tajunnut, ettei itseänsä ensi kädessä ajatteleva kiipijäsielu voi koskaan näkijän lahjaa käsittää, vaan että sen saavuttaa vain hienotunteinen sydän, joka ei pyri alistamaan toista astinlaudakseen.

Kun seuraamme, millä lämmöllä joku Knut Hamsun syventyy katselemaan jonkun kampurajalkaisen Isak Sellanraan sitkeätä eteenpäin menoa, hänen raivatessaan omaa alaansa Norjan karuun maaperään, kun me muistamme, millä sisäisellä ilolla, itse hienotunteisesti syrjässä pysytellen, kirjailija katselee onnellista Isakiansa, tämän istuessa ensimmäistä kertaa, sunnuntai-asuun sonnustautuneena, essimmäisen niittokoneensa istuimella, täytyy meidän surulla tunnustaa, että meidän kirjallisuudestamme puuttuu vielä paljon.

Tämä koskee kirjallisuuttamme yleensäkin, mutta tämän hetken muotikirjallisuutta erikoisesti. Suomalaisen kirjailijan perusheikkous, sääntöä vahvistavia, ilahduttavia poikkeuksia lukuunottamatta, on mielestäni kautta aikojen ollut juuri se, ettei hän ole jaksanut suhtautua kuvattavaansa tarpeellisella kunnioituksella, oman pikkutärkeän minänsä syrjäyttäen. Kirjailija on kiusallisen usein raa'asti sekaantunut kuvattavansa elämänkulkuun, joko koulumestarimaisesti, lavein sanoin selitellen hänen luonnettaan ja perustellen hänen edesottamuksiaan, tai, niinkuin tällä hetkellä on tapana, tekemällä hänestä suoralta kädeltä omien enemmän tai vähemmän kypsyneitten ajatustensa orjallisen tulkin. Viime aikoina on tässä maassa ollut vaikeata saada käsiinsä proosateosta, jonka rivien välistä ei

kuultaisi ainakin autobiografinen sivutarina, kömpelön salamyhkäisesti, kätkettynä ja aina vissien tendenssien kyllästyttämänä.

Todella suuren kertomataiteen ei nähdäkseni milloinkaan ole tarvinnut turvautua laveasanaiseen selittelyyn. Suuri kertoja on kautta aikojen kyennyt luomaan eheän luonnekuvan antamalla esiteltävän henkilönsä vapaasti elää ja tehdä työtään. Juuri hänen työnsä, hänen suhteensa jokapäiväiseen elämään on antanut eheämmän kuvan hänen sisäisestä olemuksestaan, ei kirjailijan alleviivaus, eivätkä edes kuvattavan itsensä lausumat ajatukset. Vaadittaneen esimerkkejä. Kaukaa ei minun tarvitse sellaista etsiä, kyllin pätevä esimerkki löytyy jo tämän maakunnan rajojen piiristä. Nurmijärveläinen Aleksis Kivi kehitteli rintarinnan seitsemän eri luonnekuvaa, eikä hänen tarvinnut aloittaa ainoankaan esitystä esimerkiksi näin: Hän oli luonteeltaan j.n.e. Väitän edelleen, että esimerkiksi Timon luonnekuva on kyllin selkeä ilman ainoatakaan hänen vähälukuisista vuorosanoistaan.

Sanoin äsken, että tämän hetken muotikirjoillemme tunnusomaista on alistaa henkilönsä oman itsensä tulkeiksi, suoltamalla heidän suunsa kautta julkisuuteen enemmän tai vähemmän kypsiä ajatuksiaan. Kukaan ei väittäne, etteikö asian laita näin olisi. Meillähän saa nykyisin tuon tuostakin luettavakseen teoksen, jossa esitetty „elämä" ulkonaisilta puitteiltaan muistuttaa suuresti kyläkokousta tai ompeluseuraa. Joukko ihmisiä on kouraantuntuvan keinotekoisesti, tavallisimmin kapakkaistunnon varjolla, haalittu kokoon, ja puheenporinasta, joka heidän keskensä on käynnissä, on lukijan määrä löytää uusia ja tavattomasti tähdellisiä ajatuksia. Valitettavaa vain on, että lukija peräti harvoin löytää sellaisen. Useimmat noista väittämistä, jotka käyvät ajatelmien nimellä, maistuvat auttamattomasti vanhalta, jo tuntuvasti etikoituneelta viiniltä, joka on pantu uuteen leiliin, ja näin ollen on luonnollista, että lukija tuntee pettyneensä, etsittyään turhaan niitä „aluevaltauksia", joitten mainostuksesta julkinen kritiikki on etukäteen pitänyt huolen.

Mitkä ovat sitten ne tärkeät probleemat, joita noissa istunnoissa miesvoimin yritetään ratkaista. Niitten luetteleminen ei vie pitkältä aikaa Tämän hetken kirjallisuuden „aatesisältö" on tyhjennetty kahdella sanalla, ellei ennen mainitsemiini onnellisiin poikkeuksiin kiinnitetä huomiota. Ne sanat ovat: bolshevismi ja seksualismi.

Onko ja missä määrin bolshevismilla muodossa tai toisessa elämisen oikeutta, jätän teidän ratkaistavaksenne arvoisat kuulijani, samoin kuin kysymykseen siitäkin, onko seksuaaliprobleemain julkinen käsittely moraalitonta vai eikö. Koetan tässä katsella asioita puhtaasti lukijan näkökulmasta, ja niissä merkeissä pyydän tuoda julki ajatukseni:

Julkinen arvostelu on todennut useasti, että teos, jossa bolshevistiset ajatukset peitetysti tai peittelemättä esiintyvät, merkitsevät huomioon otettavaa aluevaltausta kirjallisuutemme hyväksi, niinkuin termi kuuluu. Mikäli käsitän oikein tuon vastakeksityn sanan „aluevaltaus", täytyy sen merkitä jotakin uutta ja ennentuntematonta. Miten se voi sitä merkitä bolshevismin, vuosikymmeniä sitten syntyneen ajatussuunnan ollessa kysymyksessä, sitä minä en ymmärrä. Toisin olisi asia, jos kysymyksessä olisi esim. fascismi, „natsismi" tai joku muu tämän vuosisadan synnyttämä ajatussuunta, joista kirjallisissa piireissämme toistaiseksi lienee varsin olematon tai ainakin pintapuolinen käsitys.

Seksuaalikysymys ei sekään merkitse yllättävämpää aluevaltausta, mikäli minulla tosiaan on oikea käsitys tuosta sanasta. Mitään yleisemmin viljeltyä aihetta kuin ihmisen rakkauselämä on vaikeata löytää, ei myöskään helppohintaisempaa. Jokainen kynäilyyn kiintynyt koulupoika joutuu „valtaamaan" tämän „alueen" ensimmäisen rakastumisensa välttämättömänä seurauksena, ja esimerkkejä samankaltaisista valtauksista esittää n.k. kaunokirjallinen viikkolehdistömme annoksittain säännöllisesti 52 kertaa vuodessa, tosin huomattavasti eetillisimmissä merkeissä kuin eräät tämän hetken ammattikirjailijat.

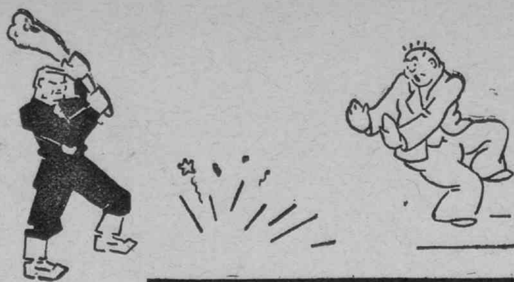
Edellä esitetyn johdosta voidaan kysyä, haluanko kieltää elämisen oikeuden jokaiselta teokselta, joka kaunokirjallisuuden puitteissa käsittelee yhteiskunnallisia, filosofisia t.m.s. kysymyksiä. Vastaan: en. En siitäkään huolimatta, että omasta puolestani sulattaisin mielelläni filosofian filosofiana, taiteen taiteena ja yhteiskuntakysymykset sellaisinaan. Tämä ei kuitenkaan estä minua, vieläpä suurella myötätunnolla tutustumasta kaunokirjalliseenkin tuotteeseen, joka todella kykenee antamaan minulle jotakin ajatuksellisesti uutta ja tuoretta. Tunnen kuitenkin olevani oikeutettu vaatimaan, että sellaisen teoksen „lavastus" saa minut vakuutetuksi aitoudestaan. Väitän lisäksi, että kirjailijan titteli on liian vaatelias jokaisen filosofian hajuun päässeen kyläkolportöörin kannettavaksi, vielä vähemmän se soveltuu ja saa olla jokaisen kommunistisen agitaattorin turvallisena naamiona.

Kysyttäneen, onko sellainen mahdollisuus, jonka viimeisessä lauseessani esitin, todellakin olemassa. Salakuljetetaanko tähän maahan kirjallisuuden varjolla myrkkyä, jonka tarkoituksena on tuhota kaikki se, mikä kansan suurelle enemmistölle toistaiseksi on kalleinta. Väitän: on. Väitettäni ei minun tarvitse perustella. Jokainen ennakkoluulottomasti kirjallista elämäämme seurannut yksilö on muitta mutkitta tullut siitä vakuuttuneeksi. Ja vielä vakuuttuneemmaksi hän tulisi, jos joku uskaltaisi päästää kirjamarkkinoille esim. Inkeristä karkoitetun suomalaisen sielunelämää kaunokirjallisessa muodossa käsittelevän teoksen. Varmaa olisi, ettei joku Sylvi-Kyllikki Kilpi tai Lauri Viljanen katsoisi asiakseen ottaa sitä vakavan arvioinnin alaiseksi, siitä huolimatta, että juuri sillä taholla taitetaan joka päivä peistä vapaamielisyyden ja humanismin merkeissä ja että mainittu kirja taideteoksena täyttäisi miten suuret mitat tahansa. Patenttihumanistiselle kulttuuririntamalle ei tuon yksinäisen inkerikon huuto kantaisi. Paljon suurempaa huolta herättää siellä jonkun ammattilakkoilijan ylipaisutettu „sielunhätä" tai jonkun aviovaimon jatkuva lankeemus. Sama koskee eräitten stipendilautakuntiemme eräitä jäseniä.

— — —

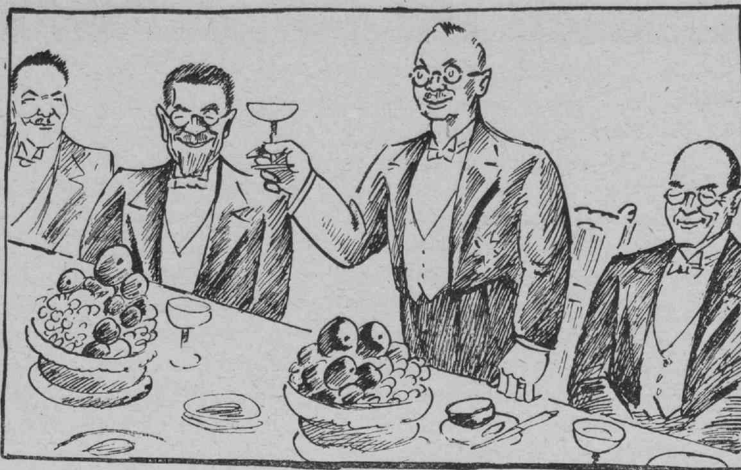
(Jatk. seur. n:ossa.)

Sinimustan sivalluksia

Piakkoin vietetään maamme itsenäistymisen 20-vuotisjuhlia. Siksipä kiertyy mieleemme ajatus, että kukahan tälle maalle loppujen lopuksi on vapauden hankkinut. Eri lähteistä saadut tiedot kun ovat niin perin erilaisia.

Kansakoulusta lähtien on meille opetettu, että *Ukko Pekalla* on oma määrätty osuutensa maamme itsenäistymisessä. Ja rintamamiehet ja muut isänmaalliset ihmiset väittävät, että lopullisesti turvasi vapauden *Valkoinen kenraali talonpoikaisarmeijansa avulla.* Mutta kaikkipa eivät olekaan samaa mieltä. Soihdun ja muitten kommunistilehtien mielestä on *punainen työväki* ollut vallan ratkaisevana tekijänsä itsenäistymistaistelussa. Muuan tampereenpuoleinen puna-agitaattori Tapiovaara väitti aikoinaan, että Suomen *itsenäisyys on lahja Leniniltä* ja joutui sanoistaan lakitupaan ja muistaakseni myös linnaan. Ministeri Holsti sensijaan nosti lasinsa *Suomen itsenäisyyden esittäjän Stalinin* kunniaksi eikä joutunut lakitupaan yhtä vähän kuin linnaankaan. Joten kovin hajanaiseksi on mennyt itsenäistymishistoriamme kahdenkymmenen vuoden aikana.

HOLSTI MOSKOVASSA. Pöytä on komea ja seurustelu hilpeää.

Mutta ehkäpä saamme jotain selvyyttä piakkoin vietettävien itsenäistymisjuhlien valmisteluista.

Kovin ne tuntuvat haiskahtavan kansanrintamalle ja muulle hapankaalille. Kokemäen valtuustossa ehdotti muuan taatusti edistysmielinen valtuutettu, että näille juhlille eivät suojeluskuntalaiset ja lotat saisi tulla järjestöpuvuissaan, että se ei herättäisi vihaisia tunteita juhlille saapuvien punapomojen mielissä. — Näitä itsenäisyysjuhlia yrittää kansanrintama käyttää apunaan todistaessaan, että bolsheviikkipuolueemme olisi muuttanut olemustaan. Itse pääpolsu kirjoittaa melkein joka päivä, että järjestyneen työmiehen pitäisi vapaamielisten porvarillisten piirien kanssa yrittää saada toimeksi yhteistyötä juuri 6. 12. Monilla paikkakunnilla on kutsuttu kokous juuri tässä mielessä. Mutta vapautemme todelliset luojat, rintamamiehet ovat ilmoittaneet, että heillä ei ole mitään puhumista punakaartilaisten kanssa.

Punagasetat kirjoittivat aikoinaan, että valtioneuvoston suurissa itsenäisyysjuhlissa tulisi jonkun „känsäkouraisen työmiehen" nousta puhujapaikalle. Nyt näyttää tämä suuri unelma toteutuvan, sillä olemme kuulleet, että Messuhallissa puhuu 6. 12 muuan sähkömonttööri Skog tai joku sellainen. — Emme voi olla ihmettelemättä sillä tälläisinä päivinä tulisi maan korkeasti kunnioitetun hallituksen esiintyä. Ja sillähän olisi ollut *monttööri omastakin takaa!*

Meillä ei muuten olisi mitään sitä vastaan, jos joku känsäkoura todella nousisikin pitämään k.o. juhlaan puhetta, kunhan vain voisimme olla varmat siitä, että hän vapaussotavuonna taisteli *valkoisten* puolella eikä kuulu niitten joukkoon, jotka yhä edelleenkin näkevät punaisia unia siitä päivästä, jolloin tässä maassa jälleen vallitsisi täysmarxilainen komento.

Itsenäistymisjuhlista näkyy tosiaan tulevan oikeita kansanrintaman kekkereitä kautta linjan. Niistä on sanottu, että ne tullaan viettämään *„ilman fascisteja".* Ja olemme sitä mieltä, että meidän, pelättyjen fascistien ei ole syytä sinne pyrkiäkään. Joulukuun kuudennen päivän muisto on sittenkin vain muisto itsenäistymis*julistuksesta* eikä mitään muuta. Jos kansanrintama tahtoo tämän muiston itselleen patentoida, pitäköön hyvänänsä.

Me tiedämme, että 6. 12. —27 jälkeen täytyi tulla vielä tammisunnuntain ja sitä seuranneitten kuukausien, ennenkuin maa oli *todella vapaa ja itsenäinen.* Ja keväällä vietetään niitten tapausten muistopäiviä ja ne pidetään kyllä taas *ilman kansanrintamaa.* Silloin juhlii Suomen valkoinen kansa ja Suomen kansallinen nuoriso ja niitten juhlien tunnelmaa ei anneta edes punalipun häiritä.

Sinimusta.

Metsäsissi Hannu Aapranpoika

Kertomus Roth'in ja Spoof'in päiviltä

Kirj. *Heikki Asunta.*

(Jatkoa edell. numeroon.)

Parin tunnin taistelun jälkeen huomasi Spoof, että Rothin oli mahdotonta miehineen nousta maihin. Ennakolta sovittujen merkkien avulla tultiinkin pian siihen tulokseen, että enemmistä yrityksistä oli luovuttava, niin katkeralta kuin se tuntuikin, sekä miehistä että päällystöstä. Illansuussa alkoivat veneet hiljalleen vetäytyä kauemmaksi ja samaan aikaan peräytyi Spoofin joukkokin arvokkaan tyynesti ja hätailemättä. Kurjenlahdessa nousivat jalkamiehetkin jälleen veneisiin ja ensimmäisen kesken jääneen yrityksen jälkeen riitti juttua pitkäksi aikaa. Hiljaista napinaakin kuului päällystöä vastaan, mutta erottuipa joukossa viisaitakin ääniä, jotka osasivat kääntää kaiken parhain päin. Ja vaikka Tampere edelleenkin jäi ryssien haltuun, oli retkellä sentään merkityksensä. Sekasorron siemen oli kylvetty heidän voitoista huumaantuneitten joukkojensa keskuuteen, ja se siemen oli kantava hyvää hedelmää tulevaisen varalle. Loppujen lopuksi osasivat miehetkin ottaa koko retken oikealta kannalta: seikkailuna, joka toi terveellistä vaihtelua arkiseen jokapäiväisyyteen. Kukin heistä yhtyi pian Manueliin, joka ihasteli ihastelemasta päästyäänkin, miten terveellistä ryssien kerrankin oli saada muistutus „kuolevaisuudesta" ja elämän „vähäläntäisyydestä".

JÄLLEEN KAUTUN VUOLTEELLA.

Tampereen kahakasta ylenmäärin hermostuneena antoi venäläisten voimien ylipäällikkö kenraali von Müllerin tehtäväksi viimeinkin täydelleen tuhota sissien yhä kasvavat voimat Näsijärven seuduilla. Käsky oli ankara, eikä siviliväkeäkään ollut määrä säästää. Murhanhaluisia partioita liikehti lähimailla ristiin rastiin, ja niitten jättämä jälki oli omiaan lamauttamaan talonpoikaisväestön vastarintaa.

Mutta itse Ruovettä, sissien pääpesää vastaan lähetti von Müller kokonaista kolme osastoa, kaksi maitse ja yhden vesitse.

Eversti Koslovin joukko, kaikkiaan neljättäsataa miestä lähestyi Ruovettä Kurun kautta, ja sen erikoisen rankaisumiehistön muodosti kaksi ryhmää Donin kasakoita, joitten maine oli ennestään kyllin hirveä Näsijärven kansan parissa. Teiskon tietä teki matkaa majuri Teleginin osasto, käsittäen kaiken kaikkiaan noin 250 miestä. Veneosaston muodosti kapteeni Sukhanovin joukko, joka kymmenisen kirkkovenettä tarkoituksiinsa takavarikoituaan saattoi kuljettaa perille, paitsi puoleentoistasataan nousevaa miehistöä, myöskin joukon keveitä tykkejä.

Pienin voimin ei von Müller siis lähtenyt tehtäväänsä täyttämään, mutta sitäpä ei Roth ollut suinkaan odottanutkaan. Hän tiesi tarkoin, että Tampereen tapauksista oli oleva vissit seurauksensa, ja niitten varalta oli hän ennakolta täysin varustautunut. Valtavia kelohonkia oli kaadettu lukuisiin paikkoihin yli teitten estämään vihollisjoukon etenemistä maitse, ja vesilläkin liikuskeli taattuja miehiä veneineen. Apuakin oli tällä erää pyydetty.

Lähetti oli pantu matkaan Cronstedtin luo Ruonalle, mukanaan kirje, jossa Roth pyysi joukkojensa täydennykseksi kahtasataa miestä.

Heinäkuun kolmantenakymmenentenä asettautui sissijoukko puolustusasemiin Nuijaharjun kupeelle, lähelle poltettua Kautun siltaa, etuvartioston oleskellessa vastarannalla tähystysasemassa. Sen päällikkönä oli monissa otteluissa kelvokkaaksi pojaksi osoittautunut Hannu Aapranpoika, jolle Roth oli antanut tarkat määräykset Teiskon suunnalta odotettujen vihollisten suhteen.

Kauan ei Telegniä ja hänen miehiään tarvinnutkaan odottaa tuleviksi. Varmoina ylivoimaisuudestaan he marssivat huolettomina suoraan sutten luolaan, ja ennenkuin aavistettiinkaan, oli Hannu Aapranpoika väijyksistä käynyt heidän kimppuunsa. Syntyi epätoivoinen taistelu. Ryssät, jotka pian huomasivat olevansa auttamattomasti saarroksissa, yrittivät murtautua tiheään hongikkoon asettuneen sissijoukon läpi, luotien tehdessä masentavaa jälkeä heidän pakokauhun valtaan joutuneissa riveissänsä.

Hädintuskin onnistui Teleginin avata pakotie joukoillensa. Läpi hongikon lippasi äsken niin voitonvarma osasto sinne, mistä se oli tullutkin, ja moni katkaisi ikuisiksi ajoiksi juoksunsa Ruhalan hongikkoisella kannaksella. Muutamat syöksyivät ylenmäärin hätääntyneinä veden varaan, ja kaikkien heidän kohtalonsa oli sillä ratkaistu.

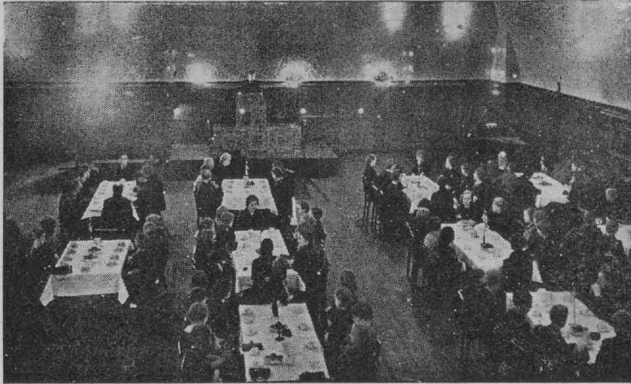
Taistelun tuoksinassa tunsi Hannu Aapranpoika ilkeän raapaisun hartioissaan. Oikea käsi puutui silmänräpäyksessä, ja katse alkoi hämärtää. Lähin mies huomasi jotakin tapahtuneen ja kiirehti viipymättä päällikkönsä luo. Nopean tarkastuksen jälkeen hän huomasi, että venäläinen luoti oli repinyt olkalihaksen riekaleiksi ja tullut ulos selän puolelta, mistä veri avoimena virtana juoksi pitkin tuohisuikaleilla koristetun „asetakin" selkämystä. „Olet haavoittunut vaikeasti", sanoi mies hätääntyneenä ja kehoitti päällikköänsä viipymättä levolle. Mutta kehotuksesta välittämättä jäi Hannu Aapranpoika paikalleen, sidottuaan haavansa miten kuten.

Ei ollut aikaa lepoon. Tosin oli Teleginin joukko lyöty ja välitön vaara torjuttu, mutta Sukhanovin joukko oli sensijaan jo varsin lähellä tulossa. Siitä olivat partion miehet äsken tuoneet varman tiedon.

Jatk. seur. n:ossa.

KANSALLISTA NUORISOTOIMINTAA

Pääkaupungin taistelurintamalta

Veljesilta Hankkijan salissa.

Suurta kansallista herättäjää kunnioittamassa

Hakkapeliittain päivää on totuttu pitämään pääkaupungin ruotsalaisen väestön juhlapäivänä. Tänä vuonna Helsingin nuoriso-osasto järjesti vastapainoksi ruotsalaisten eristäytymispyrkimyksille *soihtukulkueen* suuren kansallisen herättäjämme *J. W. Snellmanin patsaalle.* Kulkueeseen otti osaa parisataa henkeä ja otettiin sen ilmestyminen kaduille vastaan toisaalta riemukkain „Suomi suomalaiseksi”-huudoin, toisaalta taas vihellyksin. — Snellmanin patsaalla ryhmitytttiin sen ympärille. Lähitienoot olivat valtavien yleisöjoukkojen täyttämät. Kaikki liikenne oli puolen tunnin ajan yleisön vuoksi keskeytettynä. — Patsaalle oli IKL:n alueitten puolesta järjestetty lyhyt juhlahetki, jonka aikana *„Lauluvartio”* esiintyi ja tohtori *Martti Tertti* puhui taistelevan suomalaisuuden pyrkimyksistä. — Ohjelman päätyttyä rivistöt palasivat halki kaupungin marssilauluja laulaen.

Hankkijan avaraan juhlasaliin oli kerääntynyt pääkaupungin kansallista nuorisoa kolmattasataa viettääkseen veljesiltaa suomalaisuustaistelun merkeissä. — Tilaisuudessa puhuivat pastori *Simojoki,* toimittajat *Jahnukainen* sekä *Lius* sekä eräät alueitten ja piirin johtomiehet. — Veljesilta, jossa vallitsi voimakas taistelun mieliala, päättyi „Iltarukoukseen”.

Toinen laajaa kannatusta saavuttanut taistelutilaisuus oli 15. 11. Hämäläisten talolla yhä yltyvän jumalattomuusliikkeen johdosta järjestetty vastalausekokous. Juhlasali oli ääriään myöten täynnä vakavaa yleisöä. Teol. ylioppilas *Erkki Ervamaa* piti avauspuheen lausuen, että tämä tilaisuus tahtoo olla kansallisen nuorison hätähuuto ajankohtana, jolloin julkinen jumalattomuus nostaa päätään. — Muina alustajina toimivat pastorit *Jussi Kuoppala* ja *Olavi Lähteenmäki.* — Alustusten johdosta syntyi keskustelu, jonka aikana käytettiin monia puheenvuoroja, joissa voimakkaalla tavalla hyökättiin kansakuntaa pystyssä pitäviä arvoja häpäisevää propagandaa vastaan.

Keskustelun tuloksena hyväksyttiin julkilausuma ja vakava tilaisuus päättyi „Jumala ompi linnamme”-virteen.

Mainittakoon, että „työväenpuolueemme” pää-äänenkannattajalla ei ollut jumalanpilkan johdosta järjestetyn vastalausekokouksen kulusta sen positiivisempaa sanottavana, kuin että *„raakuus nostaa rupista päätään”!*

Mutta mitäpä muuta voidaankaan odottaa puolueelta, jolle „kirkko on vihollinen, jota ei kannata sääliä”.

Suuri taistelujuhla Tammelassa

Tammelassa vietettiin 17. 11. suurta isänmaallista taistelujuhlaa. Portaankylän nuorisoseuran talo oli täyttynyt eteistä ja ravintolahuonetta myöten ja pari sataa kansalaista sai jäädä ovien ulkopuolelle syyskosteaan ulkoilmaan kuuntelemaan ohjelmaa kovaäänisistä. Yleisön joukossa nähtiin satamäärin hämäläistä vakavaa nuorisoa, joka tuntui kuuntelevan hartaana esityksiä.

Ensimmäisessä puheessaan pastori *K. Mäntyvaara* vetosi työväestöön, jolle kansallisen kutsun täytyy myös kuulua. Pastori *Elias Simojoki* ja toimittaja *Viljo Lius* puhuivat nykypoliittisesta tilanteesta, hiljaisen hivutuspolitiikan vaarallisuudesta vedoten eritoten nuorisoon, jonka täytyy kulkea avoimin silmin sitä päivää kohden, jolloin heimoliput, joilla sali oli koristettu, liehuisivat vapaan Suur-Suomen tuulissa.

Mieliala oli puheitten vaikutuksesta muokkaantunut hyvin voimakkaaksi ja pontevin hyvähuudoin päätettiin lähettää eteläpohjalaisille talonpojille sydänhämäläisen vakavan väestön tervehdys, jossa vakuutettiin, että ei peräännytä edes rynnistävän kansanrintamankaan edessä.

Pastori K. Mäntyvaara puhui toistamiseen, jonka jälkeen laulettiin „Isänmaan virsi”.

On aivan ihmeellistä, miten suurta mielenkiintoa sydänhämäläinen kansa ja sen nuoriso tuntee kansallista herätysaatetta kohtaan.

PILVEN TAKAA

Yhteiskunnallinen kertomussarja „Kaksi vuotta kuritushuonetta."

Kirjoittanut

Yrjö Kohonen

(Jatk. edelliseen numeroon.)

V.

— Markkanen on kuollut.

Ilmari Heikkinen tiukensi ohjaksia, sillä hän oli huomaamattaan kiihoittanut oriinsa mielettömään laukkaan. Lunta oli riittävästi tiellä, ja virkun juoksijan vetämänä kiisi reki kuin lentämällä lumisen metsän halki kirkonkylää kohti.

— Markkanen on kuollut.

Hänen oli vaikea hillitä hevosta, joka kiisi kuin mieletön, ja sen tähden täytyi hänen tyytyä hallitsemaan rekeä, ettei se lentänyt käännöksissä puihin. Toisella kädellä hän tiukkasi ohjaksia, toisella suojasi kasvoja, sillä jääkieriä lenteli hevosen kavioista reen sevän yli kuin luoteja. Hänen ajatuksensa palasivat lähtemättömästi samaan:

— Markkanen on kuollut.

Hän oli kuullut sen Muikkulalta, joka oli edellisenä iltana käynyt kirkolla. Nyt oli pimeä talviaamu, ja he ajoivat joulukirkkoon, hän ja Kirsti. Hiljaista ja sanatonta oli matkanteko, sillä suuri painajainen heitti varjonsa heidän yli:

— Markkanen on kuollut.

Kirkkomaalla sitoi Ilmari oriinsa liekapuuhun, levitti loimen eläimen selkään ja kantoi reen pohjalta heiniä sen eteen. Sitten hän lähti vaimonsa rinnalla kulkemaan kirkkoa kohti, jonka sadoin kynttilöin valaistut ikkunat loistivat kuin pienet auringot. Kuka tahansa kirkkokansasta saattoi nähdä, että siinä meni varakas talonpoika. Vaimo oli pukeutunut juhlallisesti mustiin ja isäntä suureen lammasnahka-turkkiinsa. He kyynistyivät ihmisten joukkoon kirkonpenkkiin ja ryhtyivät odottamaan jumalanpalveluksen alkamista, sillä he olivat tulleet ajoissa tietäen, että joulukirkkoon tuli kansaa aivan käytävien täydeltä.

— Markkanen on kuollut.

Se soi huutona lakkaamatta hänen ajatuksissaan. Hän oli kuulema potenut jo pitemmän ajan kasvia, ja se oli vienyt hänet laudoille. Hänen sukunsa meni hänen mukanaan hautaan, sillä häneltä ei jäänyt yhtään poikaa. Jäikö häneltä tytärtäkään, sitä hän ei tiennyt, sillä hän ei ollut „sen tapahtuman" jälkeen sietänyt kuulla puhuttavankaan Markkasesta. Tosin oli talojen eroa toista sataa kilometriä, mutta silti viesti aina silloin tällöin pyrki pujahtamaan hänenkin kuuluvilleen. Vasta jälkeenpäin hän sai kuulla, että Markkanen oli käynyt usein näillä main.

Yhä uudestaan kajahtivat hänen ajatuksissaan Muikkulan sanat: — Markkanen on kuollut. Hän oli ottanut tiedon vastaan säpsähtäen. Ensimmäisenä silmänräpäyksenä lehahtaneen tyydytyksen tunteen oli karkoittanut kiusallinen tietoisuus siitä, että jokin kysymys oli jäänyt avoimeksi. Taistelu ei ollut päättynyt, niin kuin hän oli toivonut: se ei ollut vienyt selvyyteen. Ei näet ollut itsestään selvää, mikä oli ollut Markkasen osuus ja mitkä hänen tarkoituksensa siinä.

Rovasti puhui sovittajasta, joka oli tullut maailmaan ihmisten synnit kantamaan. Oliko mahdollista sovittaa hänen ja Markkasen välit? Helppo oli sanoa: ei, vaikea: kyllä. Rovasti oli lukenut saarnastuolista: „Kunnia olkoon Jumalalle korkeuksissa ja maassa rauha ihmisten kesken, joihin hänellä on mielisuosio". Mitä se oli? Saarnaaja sanoi, että ihmisellä oli eläessään kaksi tärkeää suhdetta: toinen Jumalaan, toinen ihmisiin, lähimmäisiin. Kumpikaan ei ollut selvä, elleivät samalla molemmat olleet selvät. Vain puhtaalla mielellä uskottiin synnin sovitukseen, ja missä ei ollut uskoa, siellä ei ollut omantunnon rauhaakaan.

Ajatukset sekosivat. Ne etsivät tietä, mutta ne eivät sitä löytäneet. Niitä ei ollut synnyttänyt Markkasen kuolinsanoma; ne olivat itäneet jo kauan aikaa, vuosia. Ne olivat nousseet sisäisen rauhattomuuden keskeltä, ja vaikka hän ei halunnut sitä tunnustaa, olivat ne lakkaamatta vaatineet selvyyttä Markkasen suhteen. Aluksi, aikoja sitten hän oli tukahduttanut ne jyrkästi: Markkanen oli tehnyt hänelle veristä vääryyttä, ja asia oli sillä ratkaistu. Mutta nyt myöhemmin ei tämä selitys ollut häntä itseäänkään tyydyttänyt. Hänen eteensä tuli Pyhän kirjan lause: "...jos joku lyö oikealle poskelle, käännä hänelle toinenkin", ja se selveni merkitsemään, että vääryys oli selvitettävissä vain sovinnon, ei uuden vääryyden tietä, sillä pahuus synnytti pahuutta.

Ajatukset eivät siis vieneet perille. Silloin hän jätti ne oman onnensa nojaan ja hiljeni kuuntelemaan, mitä omatunto sanoi. Ja se sanoi: sovi. Hänen päänsä painui, ja hänen sydämensä puhui:

— Markkanen, me olemme kuluttaneet parhaat vuotemme toistemme vihaamiseen. Se on jäytänyt meistä ilon ja myrkyttänyt elämän katkeraksi. Miten paljon olisimmekaan voineet samalla voimalla, joka nyt valui kirouksena hukkaan, tehdä työtä jonkin pyhän ja suuren asian puolesta. Eikö tämä riitä jo, Markkanen? Sopikaamme! Antakaamme molemmin puolin anteeksi! Jumala, vain Sinä voit välittää sen.

Kun hän nosti päänsä, tuntui kuin raskas taakka olisi vierähtänyt pois hartioilta, ja mielen täytti ihmeellinen rauha. Kirkossa valkeni, ja jumalanpalvelus sai uuden sisällön.

Kun he palasivat kirkosta kotiin, virkkoi hän:

— Olen sopinut Markkasen kanssa.

Vaimo katsoi häneen hämmästyneenä.

— Kuinka?

— Kirkossa. Jumalan edessä se on enää vain mahdollista.

— Jumalan kiitos.

Nyt oli miehen vuoro katsoa häneen hämmästyneenä.

— Kuinka?

— Olen usein rukoillut että asia selviäisi. Tällaisen vihan kirous on elämässä liian raskas taakka.

Loppumatkan he ajoivat äänettöminä, sillä pitkästä aikaa oli hyvä olla. Orhit juoksi tasaista ravia, matka joutui, ja kun he viimein käänsivät valtatieltä kotiin, tuntui juhlalliselta saapua pihalle ja astua pirttiin. Tosin molemmat vanhukset eivät enää olleet vastassa, kuten muutamia vuosia sitten, kun he eivät enää jaksaneet suoriutua kirkkoon; heidät peitti nyt Jumalan puiston multa. Mutta se, joka oli lähellä Jumalaa, oli lähellä vainajiakin, jotka olivat Herrassa nukkuneet.

Muutamien päivien perästä saatiin kuula lähempiä tietoja Markkasen kuolemasta. Hänen viimeiset hetkensä olivat olleet sekä ruumiillisesti että henkisesti vaikeita. Koko vuorokauden oli taistelua kestänyt. Se oli loppunut vasta yöllä klo 1.15, jolloin sairas oli noussut istualleen ja aikonut jotakin sanoa, mutta sanoja ei enää kuulunut. Niin olivat voimat olleet vähissä, ja siihen oli kuoleva rauennut, vajonnut oli takaisin tyynyjen varaan ja erinnyt. Hänet haudattiin viikon perästä, ja koko kylä oli ollut häntä saattamassa viimeiselle matkalle, niin kerrottiin.

Talvi kului kevääksi.

Eräänä iltana, kun sauna oli kylvetty ja istuttiin joukolla tuvassa valitti Heikkisen vaimo jälleen väsymystä. Hän oli yksin saanut tehdä talon naisväelle kuuluvat työt jo monen vuoden aikana eikä ollut ihme, vaikka ihminen kuluikin. Puhuttiin vakavasti palvelijattaren palkkaamisesta. Silloin sanoi isä Heikkinen puolittain leikillä:

— Kun tuo Erkki katsoisi itselleen omansa.

— Poika hymähti salaperäisesti.

— Eivätkö tiheät poissa-oloni ole herättäneet teissä huolestumista?!

— Eivät, isä vastasi äidinkin puolesta. — Me luotamme miehen sanaan.

— Ja sen olen pitänyt. Entäpä jos minulla jo olisi se joku!

— Tuo pois taloon! Ei täällä vähällä säikähdetä.

— Hän on nuori ja sievä tyttö, joten siltä taholta ei ole aihetta säikähtymiseen. Tutustuin häneen kansanopistossa.

— Kuka tämä tällainen veitikka on?

— Sitäpä ei sanota! Asia on jo, näin medän kesken sanoen, monen vuoden vanha. Sen voin vakuuttaa, ettette te koskaan ole häntä nähneet.

— Tuo tänne ja pidä hyvänäsi!

Mutta vasta kevätkesällä, tuomien juuri kukkiessa poika toi tyttönsä ensimmäisen kerran kotiaan katsomaan. Vanhempien silmät loivat nopeasti kuvan tulevasta miniästä. Ulkomuoto oli miellyttävä ja jos iloisuus ja ystävällisyys kuvastivat hänen luonteensa pääpiirteitä, sopi poikaa onnitella hyvästä valinnasta.

Jo heti kärkeen teki miellyttävän säväyksen, että sen ajan, minkä hän vieraili talossa, sai äiti olla taloustöiltä rauhassa. Hän ne teki, ja silloin kun jäi aikaa, he nuoret kävelivät metsässä ja niityillä käsi kädessä ja puhelivat iloisesti. Kun hän muutaman päivän perästä lähti pois, tuntui, kuin kodin päivänsäde ja sielu olisi mennyt.

— Hyvän olet valinnut. Pidä hänet! isä sanoi, kun perhe joi seuraavana päivänä tuvassa päiväkahvia. Hetken kuluttua hän laski kuppinsa ja tiedusteli ihmetellen: — Mutta emmehän me vanhemmat tiedä edes tytön nimeä.

Poika katseli kauan aikaa muualle. Sitten hän vastasi:

— Parempi olisi, jos ette sitä koskaan edes saisi tietää.

— Kuinka niin?

— Sen ymmärrätte, kun kuulette nimen. Jos tyttö oli teille ulkomuodosta tuntematon, niin ei hän varmaankaan ole nimeltään. Mutta sen tahdon ensin sanoa, etten ota häntä rikkauden tähden, vaikka hän on yksin suurten omaisuuksien perijä, enkä myöskään halveksiakseni vanhempieni mielipiteitä, vaan rakkauden, pelkän rakkauden tähden, sen, joka sai meidät kaikesta huolimatta pysymään toisillemme uskollisina. Niin, rakkaat vanhemmat, hänen nimensä on — Aune Markkanen.

Tämän sanottuaan poika huoahti raskaasti ja koetti vältellä vanhempiensa katsetta. Tuvan hiljaisuus saattoi hänet entistä levottomammaksi, ja hän nousi lähteäkseen ulos.

— Istu, poikaseni! Se oli meille vanhemmille yllätys, se täytyy myöntää, ja jos se olisi tapahtunut puoli vuotta sitten, ei sinun olisi ollut enää sen jälkeen astumista tämän katon alle. Mutta nyt on toisin. Poikani, sinä tuskin tiedät, että olemme jo sopineet Markkasen kanssa.

— Sitä en tiennyt. Mutta kyllä sen, että Markkanen on antanut teille kaikki anteeksi.

— Nyt en oikein ymmärrä.

— Olin sinä iltana siellä, kun hänen oli lähdettävä täältä. Suurimmat sieluntuskat hän kärsi rikoksistaan teitä kohtaan, ja hän pyysi, että minä koettaisin sovittaa. Mutta vasta nyt uskalsin ottaa asian esille.

Äiti peitti kasvot esiliinaansa ja poistui kamarin puolelle. Isä istui liikahtamatta pöydän äärellä ja nojasi käsiinsä. Menneet tapahtumat, parin, kolmen vuosikymmenen takaiset, kiisivät nopeasti silmien ohi, ja karvas muisto nousi jälleen mieleen. Mutta se oli jo niin haalistunut ja vanha, että hän sai sen heti karkoitetuksi. Hetken kuluttua hän nousi pystyyn ja asteli vakavasti lattian poikki.

— Asia on selvä, hän sanoi ja ojensi kätensä. — Ota sinä, poikani, hänet! Hän on kunnon tyttö. Olkaa onnellisia! Älkää kuluttako voimianne turhiin, kuten me vanhemmat! On paljon suurempia ja pyhempiä asioita kuin viha. Jumala teitä kaikessa auttakoon! Amen.

— Loppu. —

kaiken kansan suosiossa

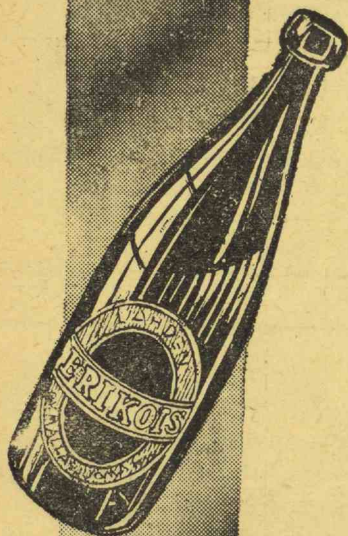

UUTUUS:

Grape- ja
Appelsiini-juoma
Sitruunasooda;
Vichy
Limonaadit

ERIKOIS-OLUT:

— ainoa olut, joka laatunsa ansiosta on saanut lempinimen KOKO SUOMEN OLUT.

Oy. Mallasjuoma LAHTI

Seinäjoki 1937. Lakeuden Kirjapaino.